

Muga hugsa smartari

- Tað sum er hent síðstu árinum við eykajáttanum er eitt tekin upp á áhaldandi trýstið, ið fer at koma. Tað verður og er neyðugt at arbeiða smartari. Vit hava neyvan ráð at lata vera at veita ymiskar tænastr, tí fólk hava rætt til tað, men vit megna ikki væntaða vøksturin. Tí mugu vit hugsa smartari, sigur Johnny í Grótinum, fyrrverandi stjóri á Landssjúkrahúsinum

HALLUR AV RANA

HALLUR@SOSIALURIN.FO

Í árunum 2015 til 2017 var tað búskaparfrøðingurin Johnny í Grótinum, ið sat í heita stjórasessinum á Landssjúkrahúsinum, og var hann eisini síðsti stjóri á Føroya størsta sjúkrahúsi, áðrenn nýggja leiðsluskipanin bleiv sett í verk við einum felags stjóra fyri alt sjúkrahúsverkið.

Síðan tíðina á Landssjúkrahúsinum hevur hann javnan lutikið í almenna kjakinum um heilsu- og sjúkrahúsverkið og givið sitt boð upp á avbjóðingar og loysnir í tí, ið mangan tykist at vera ein trupul støða.

Og tað er ein støða, ið verður alsamt trupulari at loysa, so hvørt sum føroyingar gerast eldri og eldri. Sambært Johnny í Grótinum er tað tann størsta avbjóðing fyri heilsuverkið, ið leggur eitt áhaldandi trýst á sjúkrahús og onnur økir innan heilsuverkið.

- Avbjóðingin er, at virkseimið kann væntast at økjast nógv av tí, at vit gerast øgiliga nógv fleiri eldri. Talið av borgarum yvir 75 ár væntast at økjast við 1600 borgarum næstu 10 árinum. Tey síðstu 10 árinum er tað økt við 780 borgarum. So tann væntaði vøksturin er meira enn tvífalt so stórur sum vøksturin seinastu 10 árinum, har vit eisini hava havt avbjóðingar við at halda játtanina. Um hugt verður eftir síðstu 20 árunum, er talan um ein vøkstur á 1200 borgarar. So talan er um ein rættiliga ógvusligan vøkstur næstu árinum, vísir hann á.

Tvinnar avbjóðingar

Tann demografiska broytingin hevur serliga tvinnar avbjóðingar við sær, metir búskaparfrøðingurin og fyrrverandi stjóri á Landssjúkrahúsinum.

- Tað verður ein avbjóðing bæði at fáa nøktandi figging, men uppaftur verri verður at lyfta uppgáurnar. Tá hugsi eg um at hava nokk av hondum, læknum og øðrum at lyfta uppgáurnar. Sum stóðan er nú, mangla vit

longu serlæknar innan fleiri økir og ongin er á veg tey næstu fimm árinum innan fleiri sergreinar. Harímillum innan røntgenøkið, kvinnusjúkur og narkosulæknar. Hetta eru kjarnutænastr, ið verða brúkt av mongum, vísir hann á.

Í vikuni samtykti løgtingið enn einaferð at veita Landssjúkrahúsinum eina eykajáttan til at klára verandi virkseimi, men sambært Johnny í Grótinum, so eru pengar ikki einasta loysnin upp á tær avbjóðingar, ið standa fyri frammán. Heldur er tað eisini neyðugt at hugsa í nýggjum loysnum.

- Tað sum er hent síðstu árinum við eykajáttanum er eitt tekin upp á áhaldandi trýstið, ið fer at koma. Tað verður og er neyðugt at arbeiða smartari. Vit hava nokk ikki ráð at lata vera at veita ymiskar tænastr, tí fólk hava rætt til

tað, men vit megna ikki væntaða vøksturin við bert at gera meira av tí sama. Tí mugu vit hugsa smartari, sigur Johnny í Grótinum.

Størta myndin

Millum tey átøk, ið kunnu gerast longu nú, sambært Johnny í Grótinum, er at hyggja upp á tað samlaða heilsuverkið heldur enn bara at hava fokus á sjúkrahúsverki. Her hugsar hann serliga, at tíðin er komin at styrkja og menna kommunulæknaskipanina.

- Veikleikin við menningarætlanini fyri sjúkrahúsinum var, at hon einans var ein menningarætlan fyri sjúkrahúsverkið og ikki fyri

alt heilsuverkið. Man hevur eitt gamalt álit um eina heilsuverknýskipan, ið virkað hevur verið eftir, men tað virkar sum tað er torført at broyta nøkur viðurskifti. Serliga er ringt at hugsa um heilsuverkið sum eina heild, sigur hann og vísir á nýggju politisku semjuna í Danmark.

- Tað sum vit síggja í Danmark, nú tey hava fingið semju um eina nýskipan av heilsuverkinum, er at tann primeri sektorurin, tað vil siga kommunulæknar, heilsuhús og annað, er ein stórur partur av loysnini. Man roynir harvið at avlasta sjúkrahúsinum, og í staðin lofta nógv fleiri avbjóðingum úti hjá kommunulæknunum, ið fáa tvørfakliga hjálp í heilsuhúsum. Tað trúgvi eg er ein partur av loysnini í Føroyum. At ov nógvir sjúklingar í dag enda á sjúkrahúsinum, sum í staðin kundu fingið tvørfakliga hjálp í nærumhvørvinum og enn tá heima við hús.

Búskaparfrøðingurin undirbyggir hetta sjónarmiðið við at samanbera hvat føroyingar brúka til ávikavist heilsu- og sjúkrahúsverkið samanborið við onnur lond.

- Í Føroyum eru útreiðslurnar fyri hvønn borgara til sjúkrahúsverkið í roynd og veru hægri enn í øðrum Norðurlondum, men verður tann primeri sektorurin tikin við, brúka vit nógv minni enn aðrastaðni. Tað vísir, at vit hugsa enn ov smalt um heilsuverkið, sigur hann.

- Talið av borgarum yvir 75 ár væntast at økjast við 1600 borgarum næstu 10 árinum. Tey síðstu 10

árinum er tað økt við 780 borgarum. So tann væntaði vøksturin er meira enn tvífalt so stórur sum vøksturin seinastu 10 árinum, har vit eisini hava havt avbjóðingar við at halda játtanina

